

פרשת בשלה

שבת שירה

ט"ז שבט תשפ"ד

שנה ט"ז גליון תרצ"ה

עטרת ראשנו

קול קאמרנא 0747962080

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרנא בארה"ק • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • עיה"ק ירושלים ת"ז

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת להוי"ה ויאמרו לאמר אשירה להוי"ה כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים (טו א).

איאת במדרש רבה (שמו"ר כג ד), **אז ישיר משה וגו'** הדא הוא דכתיב 'פיה פתחה בחכמה' (משלי לא כו). וברש"י פירש **אז ישיר משה** אז כשראה הנס עלה בלבו שישיר שירה וכו', למדנו שהיו"ד על שם המחשבה נאמרה, זהו ליישב פשוטו. אבל מדרשו אמרו רז"ל (סנהדרין גא), מכאן רמז לתחיית המתים מן התורה.

והביאור בזה יש לומר ששני הפירושים סובבים והולכים על קוטב אחד, דהנה זה ידוע ממרן האריז"ל **בפרי עץ חיים** (שער ר"ח חנוכה ופורים פ"ד) שכל הגאולות ראשונות, היו בסוד ההוד, ולכן כל השירות הם בלשון נקבה, דאיהי בהוד. ואפילו גאולת מצרים, היה על ידי בתיה בת פרעה, ולפיכך כתיב 'ונתתה מהודך עליו' (במדבר כו ח). וכן גאולת סיסרא, היה על ידי דבורה ואשה יעל וכו'. אבל לעתיד לבא, היה הגאולה מצד הנצה, ולכן יהיה גאולה נצחית וקיימת כדכתיב 'וגם נצח ישראל לא ישקר' (שמואל א טו כט) עיי"ש. כי לעתיד שיהיה הכל מתוקן והיה בחינת שיר, כמו שכתוב 'השיר הזה יהיה לכם' וגו' (ישעיה ל כט), ולעת עתה בגלות הוא בחינת שירה בחינת נוקבא.

וכמו שידוע ג"כ מה שאמר מרן אלהי **הבעש"ט** הקדוש זי"ע, מובא בספר **תולדות יעקב יוסף** (סוף פרשת וישלח), וז"ל: שמעתי ממורי, כי ענין גלות מצרים היה שחסר מהם הדעת שידעו להכריע שיש בורא אחד, המחפש בטובו תמיד מעשה בראשית, עד שבא משה, ועל ידי הנסים שעשה נתפרסם בעולם שיש בורא אחד המחפש תמיד, אמנם בחינת דעת זה שנתגלה ביציאת מצרים היה דעת דנוקבא, אך דעת דכורא יתגלה לעתיד בימות המשיח, והיינו שיהיו 'עיניך רואות את מוריק' (ישעיה ל כ) שיראו אותיות התורה והתפלה שלומדים ומתפללים, לנגד עיניהם, שהם עולמות מצוחצחות.

וזה ידוע **מהוזה"ק** (ה"א הי) ש'שמע ישראל' הוא בסוד יחודא עלאה, ובשכמל"ו הוא בסוד יחודא תתאה. ומבואר ממרן האריז"ל בעץ חיים (שער מ"ג ומ"ד פ"ט) שיש יחודא עלאה בחינת י"ה משם הוי"ה שהוא זווג עליון רוחני, וזה נעשה ע"י דיבור בסוד ראוה מדברת (כתובות ג), ויש יחודא תתאה בחינת ו"ה משם הוי"ה שהוא זווג תחתון הנעשה ע"י מעשינו עיי"ש.

והסבר בזה דיחודא תתאה הוא בהיות האדם מתעסק בעניינים גשמיים וכן במצוות גשמיים, צריך שיהיה מוחו ומחשבתו קשור ומכוון לעולמות העליונים ביחודים לעשותם לשם שמים, לייחד שמוותו יתברך בכל דבר ההווה שבעולם, ועל ידי זה יוכל לברר ולהעלות הרפ"ח ניצוצין השייכים לשורש נשמתו. והבחינה השניה יחודא עלאה, שהוא מייחד תמיד במחשבתו יחודים עלאין בדבקות נפלא אפילו בלי שום מעשה ודבר גשמי. וידוע שלעתיד לבוא יהיה יחודא תתאה כמו יחודא עלאה, כי לעתיד לבוא יתעלו כל הדברים הגשמיים ויודככו לגמרי, עד שיהיה ביחודא שלים כמו יחודא עלאה של או"א דלא מתפרשין לעלמין, וזה ע"י שיהיה ו' משם הוי"ה י', כמו שמבאר מרן האריז"ל **בלקו"ת** (זכריה) שלעתיד לבוא יהיה שם הוי"ה יה"ה, היינו שיתעלה יחודא תתאה כיחודא עלאה.

ולפי"ז יש לפרש **אז ישיר משה** היינו שמשנה רבינו ע"ה הוא בעצמו היה בבחינת שיר לשון דכורא, כי כבר היה מתוקן חלקו כמו לע"ל, וגם הרי ידוע (תק"ז תקון יח דף כו) שמשנה רבינו יהיה ג"כ הגואל האחרון, כמו שנאמר מ"ה ש'יהיה ה'וא ש'יהיה ר"ת מו"ה. אבל בני ישראל לא היו עדיין בבחינת זה כי אם בבחינת שירה בחינת נוקבא, וזה ובני ישראל את השירה הזאת.

וזהו הכוונה מה שפרש"י **אז ישיר משה** אז כשראה הנס עלה בלבו שישיר שירה וכו', היינו שרש"י נתקשה שאז הוא לשון עבר, וישיר הוא לשון עתיד. לזה פירש שכאן התורה מגלה לנו מה שחשב משה מה שרצה לשיר, וכבר נתקשו המפרשים למה רק כאן מגלה לנו התורה מה שחשב משה רבינו לשיר, הרי פשוט שלפני שאדם שר הוא חושב על מה לשיר. אלא לפי הנ"ל יש לומר שכאן מגלה לנו התורה מה שחשב משה רבינו לשיר, כי הוא רצה לשיר בבחינת דכורא ויהיה הגאולה השלימה, כי הוא כבר היה בתכלית השלימות, וזהו **אז ישיר משה** שמשנה חשב לשיר בבחינת דכורא, אבל אח"כ ראה שבני ישראל אינם עוד בתכלית השלימות, ולכן **ובני ישראל את השירה הזאת** שר רק בבחינת נוקבא.

נמצא מכל זה שהשירה הזאת מדבר ג"כ על השירה של לעתיד לבוא שיהיה בחינת דכורא, היינו שבזמן הגלות השירה הוא בחינת תיקון המלכות, וכשיושלם התיקון אז יהיה ביחוד עם קוב"ה, ואז נשיר את השירה בבחינת דכורא, וזה מרומז בתיבת א"ז שהוא בגי' ח' אותיות של היחוד של הוי"ה אדנ"י, שיהיה לעתיד ביחודא שלים.

וכשיהיה היחוד תתאה בשלימות, יתעלה יחודא תתאה כיחודא עלאה, ויהיה ו"ה משם הוי"ה כ"ה משם הוי"ה, ויהיה שם הוי"ה יה"ה, וזה ע"י שידככו כל הדברים הגשמיים ויהיה הכול רוחני בסוד המחשבה כיחודא עלאה. וזהו מרומז בתיבת ישיר שהוא שר עם ב"פ י', לרמז על לעתיד שיהיה שם הוי"ה יה"ה בב' יודי"ן, ואז יהיה השירה בבחינת דכורא. וזהו הכוונה בדברי רש"י יו"ד של **ישיר** על שם המחשבה, היינו שלעתיד לבוא יהיה גם יחודא תתאה בבחינת מחשבה בחינת חכמה, וזהו שמסמך כאן המדרש הנ"ל את הפסוק 'פיה פתחה בחכמה' כי פ"ה בגי' היחוד שלע"ל יה"ה אדנ"י, ואז יהיה הכול בבחינת חכמה.

וזהו כוונת חז"ל מכאן רמז לתחיית המתים מן התורה, כי הרי כתוב 'מותו ולא בחכמה' (איוב כא), ומבואר סודו ממרן האריז"ל (עץ חיים שער לה פ"ז) כי סיבת המיתה הוא לסבת חסרון החכמה שהם המוחין, כי 'החכמה תחיה את בעליה' (קהלת זיב) עיי"ש. וזהו ג"כ הכוונה מש"כ אח"כ **כי גאה גאה** כי ב"פ גאו"ה בגי' שם שלעתיד לבוא יה"ה.

וכשיהיה התיקון השלם לעתיד לבוא, אז יהיה **סוס ורכבו רמה בים** שכל הקליפות יתפרדו מהקדושה ויפלו לנקודא דתהוומא רבא, ואז איהי אשתארת ביחודא דנהירו קדישא, ואתעטרת בכמה עטרין לגבי מלכא קדישא, וכל שולטני רוגזין ומארי דגינא כלהו ערקין ואתעברו מינה, ולית שולטנו אחרא בכלהו עלמין, בביתא גואל צדק בב"א.

עטרת פז

אמרות טהורות מרבתינו זי"ע

וְיְהִי כְשֶׁלַח פְּרַעְיָה אֶת הָעָם וְלֹא נָחַם אֱלֹהִים דָּרָךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים
כִּי קָרוֹב הוּא כִּי אָמַר אֱלֹהִים כִּי יִנָּחֵם הָעָם בְּרַאֲתָם מִלְחָמָה
וְיָשֻׁבוּ מִצְרָיִם (יג יז).

ולא נחם לא עלתה נחמה לפני אלהים דרך כי אע"פ שמופשט מכל רע ותאות, יש עוד בחינה עיקרית להמתיק דיני אלהים במדות טובות והכנעה עד קצה אחרון, והלכת בדרכיו (דברים כח ט) הטובים, ולכך יש סכנה ארץ פלשתים שלא יתאחזו בו הקליפות והרע מדות רעות. ועוד חסרון אע"פ שנודק מכל תאות ומדות, הוא בעיניו צדיק וקרוב מאד אל הש"י כי קרוב הוא בעיניו, לכך בנקל יאחז בו פלשתים והקליפות, לכך יסב אלהים הסיבן כבני מלכים בהרחבות הדעת והמוחין בני חורין, דרך המדבר מופקר לכל במסירות נפש, ובוה העלו את הדרך שהתפשט לשורשו, על ידי מסירות נפש שהלכו במסירות נפש במדבר, ועל ידי

מסירות נפש לתקנא ארחא, להעלות התפשטות דרך מספר ס"ג קס"א לאתריה, במקום שאין רע על ידי מסירות נפש, ובוה לא נאחו בהם שום רע בלבם, כדי שיזכו אל הארות עתיקא לקרוע הים.

ז'הר ח' ח"ג דף ג' ג' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

הו"ה ילחם לךם ואתם תהרשון (יד יד)

תחרש אזי ה' ילחם כי מי שנחשב כאין, אין לו מחשבה זרה ולא מלחמת יצר הרע, ה' ילחם בעדו, אם הוא בעיני עצמו שאין לו שויו של כלום.

ז'הר ח' ח"א דף ג' מ' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

וְיָבֹאוּ מִן־הַיָּם וְלֹא יִקְלוּ לְשִׁתּוֹת מַיִם מִמֶּנָּה כִּי מָרִים הֵם
עַל כֵּן קָרָא שְׁמָהּ מְרָה (טו טו)

אנון לא יכלו לשתות מים ממרה, כי גם הם מרים נוטין אחר הרע, כי עדיין לא הסירו שמלת שביה מעליהם. וכן למדן מפולפל שאין בו דביקות וחיות, ולומד בפילפול התורה לשמה כדי שיכניע את הרע, ולכן מקשה בכח גדול בקושיא ובקל וחומר, להסיר את הזוהמא והקליפות הוא להם כבידות גדול, טועם טעם מר ממות בעוני ודוחק, והרע מתגבר עליו בעצבות

ועצלות בחמר ובלבנים ובכל עבודה בשדה (א ד). אם תייבין בתיבותא, עומד ומצפה לאור, מתי יאיר עלייך השם יתברך אורו.

ואז יורוהו ה' עין וימתקו המים בהתגלות הדעת, אחר המרירות פתאום יבוא האדון להיכלו, בהתגלות אור וחיות אלהות, והיה לעני הזה אותו המתקה והאור הגדול פתאום בעת לימוד גמרא יבמות, אחר המרירות והכנעות הרע והעצבות ביסורי מר ממות שעבר מקודם, וכן בכל עת ושעה יצטרך ויותר מזה יש יסורים וחלישות דעת, והאור מקיף ומאיר לנפש, ובוה יכולין להתקיים בעולם מפני השקר והכזב שגובר בעולם, ובחינה של התגלות הזה, הוא ממש גאולת משיח שאדם נגאל בכל יום ודעת דמשה.

ז'הר ח' ח"א דף קט' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

וְיָשֻׁבוּ הַמַּיִם עַל מִצְרַיִם וְגו' (יד טו)

ישוּבו ויחזורו וישוּבו, עד שנסו לקראת כל אחד, אפילו מי שעלה לרום רקיע בכשפיו, המים עלה וכסה אותו.

ז'הר ח' ח"א דף פ' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

מקבל עליו בר ישראל עול מלכות שמים ונעשה באמת ירא שמים אז מביא אותו הקב"ה למזל הי"ג, וכופה הכל מה שנרשם ב"ב מזלות כנ"ל. ואין למקטרגים שום אחיזה לקטרג על האיש הזה כי אין לשרים שום חלק במרכז האמצעי בנקודה האמצעית. ודפח"ח. וכן הביא אאמו"ר זלה"ה בספרו היכל הברכה ע"ש.

נמצא שזהו שאמר הכתוב הו"ה ילחם לךם ר"ל לח"ם עולה מזל"א כנודע מכתבי האר"י זלה"ה. כלומר הו"ה' כשאתם ידעתם באמת בלבכם שהו"ה הוא הו"ה ב"ה באמונה ובטחון באמת, אז מביא לךם ילחם' י נקודה אמצעיתא, לחם מזל"א, היינו למזל הי"ג. ואתם תחרישון' בלי שום תפלה ובקשה. לזה כי ה' ילחם לךם לבד. והבן. והוא ג"כ סוד שכתוב לקמן שהמצרים אמרו 'אנוסה מפני ה' כי ה' נלחם' להם במצרים (יד כה), ר"ל מזל הי"ג הוא מתגבר על הי"ב מזלות והוא מהפך מרעה לטובה לישראל, ומטובה לרעה למצרים. והבן.

בן בית' ח"ב דף מב מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

המזלות. והוה בסוד מה שאמרו רז"ל (שבת קנו). אין מזל לישראל. ר"ל אין מזל לישראל.

נמצא שלכל האומות ומעשיהם יש שרשים ב"ב מזלות, היינו ישראלים וכל הגוים ואומות העולם, אבל נקודה אמצעית, מזל אין, הוא לישראל לבד. ואם מקבל בר ישראל עליו עול מלכות שמים באמת ביראה ופחד באהבה גדולה, אז מגביה לו הקב"ה למעלה מן הי"ב מזלות עד שמביא אותו למזל אין ומשם משפיע לו הקב"ה כל הטובות הצריך לו ומבטל כל הרעות שנרשם עליו ב"ב מזלות.

הוא כמו שאמר הקב"ה לאברהם אבינו צא מאיצטגנינום שלך (ילק"ש בראשית רמז עו). היינו מי"ב המזלות ששם נרשם אברם ושירי אינו מוליד. אבל אברהם ושרה מוליד כנודע. ושמעתי מאאמו"ר זלה"ה סמך להג"ל ירא"ת שמי"ם עולה במספר י"ג פעם מזל, להורות שנקודת יהדות הוא במזל הי"ג כנ"ל. ואם

פ"ז, כלומר שסגר מהם לעשות יחודים אלו, א"כ לפי זה יש ביכולתנו לרדוף אחריהם, ובודאי אשיגם להחזירם הנה.

הוא לא ידע שקודם קריעת ים סוף לא היה שום יחוד, כי ישראל לא יצאו עוד מחמישים שערי טומאה לגמרי, וגם לא ידע פרעה שאם אין סוף ב"ה רוצה הוא בעמו, ברגע אחד יביאם לחמישים שערים דקדושה, ואז יהיה היחוד בשלמות גדול, ופרעה לא ראה זה אלא שסגר עליהם המדבר.

בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

שהיה משביע שיאמר לו כנודע (שער קליפת נה פ"ד) ע"ש. ואמר פרעה לבני ישראל כלומר פרעה אמר בתוך ביתו, שיש לבני ישראל כלומר פרעה אמר בתוך ביתו, שיש לבני ישראל שם הו"ה המילוי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, או"א ז"ן, שהם מכוונים אבא שם ע"ב עולה בכ"ים, ובינה שהוא שם ס"ג חמישים שערי בינה וזהו נבכ"ים, ה"ם שם מ"ה. בארץ מלכות שמים, והם סוברים שיחודים אלו יעזור להם,

אבל אינו כן, כי סגר עליהם המדבר כנודע שדבור הוא לשון יחוד, ראוה מדברת עם איש פלוני כמאמר רז"ל בכתובות (דף י"ג א), וכן איתא בע"ח (שער הארות המוחין

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

הו"ה ילחם לךם ואתם תהרשון (יד יד)

ר"ל, איתא בספר גינת אגוז שיש י"ב מזלות ההולכים בעיגול, ושם נרשמים כל ענינים בין טובים בין רעים, מה שעברו כל בני אדם, והוא בין ישראלים, בין להבדיל גוים. ויש שם באמצע העיגול נקודה, מרכז האמצעי, שבו הוא השורש והכולל של כל י"ב מזלות ההולכים בעיגול. וממנו נמשך כח לכל הי"ב מזלות, ויש בנקודה זו כח לכפוף לכל מה שנרשם ב"ב מזלות, כי הוא שורש שלהם, ונקודה זו נקרא אין וכחם של שאר

עטרת רז

רזי תורה מרבתינו זי"ע

ואמר פרעה לבני ישראל נבכים הם בארץ סגור עליהם
המדבר (יד י)

ר"ל ידוע הוא שפרעה היה מכשף גדול, ועוד שהיה יודע כמה ענינים גדולים מצד הקדושה מה שעשה ועושה הקב"ה לישראל לזה. ואמר פרעה בכישוף שלו,

הרה"ק רבי יהושע בן רבי שלום רוקח זצוק"ל מבעלזא

כ"ג שבט תרנ"ד

תולדותיו

נולד לערך שנת תקפ"ה לאביו הרה"ק רבי שלום מבעלזא זצ"ל, נו"נ למשפחת אראלים ותרשישים משפחת רוקח המפורסמת שהתייחסה עד לרבינו רבי אליעזר רוקח מואנסטרדם בעל 'מעשה רוקח' זצ"ל, ממשפחות המיוחסות בישראל לבית מרגליות. ולאמו הרבנית המפורסמת מרת מלכה ע"ה בתו של הרה"ק רבי ישכר דוב רמ"ז זצ"ל אב"ד סקאהל. לפני שנולד אמר אביו לאשתו הרבנית: שעתידיה לילד בן אשר יאיר את כל העולם כולו, ובשעה שנולד אמר לרבנית: ילד גדול נולד לנו, אשר אורו ירח מסוף העולם ועד סופו. בהגיעו לגיל המצוות הפליא מאוד את כל סובביו בלשון מליצית מפואר ונפלא ליפות מילין במליצה וחרוזים, והוציא לכבוד הגיעו לגיל המצוות סדר התרי"ג מצוות בשירה ובחרוזים נאים והיו מעשה ידי אומן, וכאשר הראה אותו לאביו השר שלום גנוו ולא ראה אותו עוד.

נישואיו

בהגיע לפירוק נשא את הרבנית הצדקנית מרת רבקה מרים ע"ה בת הרה"ק רבי שמואל אשכנזי זצ"ל חתן הרה"ק רבי יצחק מאיר מוינקוב זצ"ל בן הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא זי"ע בעל ה'אוהב ישראל'. וידוע שאביו הרה"ק השר שלום גמר השידוך לפני שאשתו הרבנית מרת מלכה ראתה את פני הכלה, ובמענה על שאלתה: איך גמר השידוך לפני שראו את פני הכלה, אמר לה: שבשמים יש היכל הנקרא בשם 'מראות הצובאות', ובהיכל הזה רשומות בנות ישראל הכשרות והצנועות ובהיכל הזה ראה גם כן את פני הכלה, ולכן לא חשש לגמור את השידוך מבלי לראותה כנהוג. היתה מפורסמת בגודל מעלת מידת הצדקה כפה פרשה לפני וידיה שלחה לאביו.

אחר הסתלקותה נשא בזו"ש את הרבנית מרת שרה מירל בת גיסו רבי אברהם יהושע העשיל אשכנזי זצ"ל, וחזן מיחוסה שהיתה נכדת הרה"ק מאפטא כנ"ל היתה גם כן נכדת רבי דוד לאה"ק זי"ע מבני היכלא של מרן אור שבעת הימים הבעש"ט זי"ע. אחר נישואיו ישב על התורה והעבודה בצל אביו ולא היה נוסע לשאר צדיקי הדור, ובמענה לשאלה כמה אינו נוסע לקנות תורה אצל שאר צדיקי הדור, ענה: שאביו הראה לו כל מה שיתרחש איתו במשך כל שנות חייו עד יבולא בתרייתא ולא הראה לו שייסע לצדיקים.

ככס ההנהגה

ביום כ"ז לחודש אלול תרט"ו עם הסתלקותו של אביו נבחר למלא מקום אביו על כס הרבנות דעיר בעלזא, על אף היותו צעיר כבן עשרים ותשע שנים וגם היה צעיר בניו של אביו שמו עיני הקהל עיניהם עליו למלא מקום אביו, כאשר בירך לו אחד מהקהל: שיזכה ללכת בדרכי אביו, הפטיר לו: חלילה, והסביר את תוכן

וערב ח"ו, וכן היה שסתרו האבן הזאת וראוהו שתי וערב טמון בתוכו, וראו כולם שאיש אלוקים שוכן בקרבם.

גם אמר רבינו רבי אליעזר צבי לפני הסתלקותו: שארבעה פעמים היה כבר בזה העולם, ובכל ארבעה הפעמים היה ביחד עם רבי יהושע, ואמר: שפעם אחת היה זה בזמן הבית ואני [רבינו רבי אליעזר צבי] היה ממלכי יהודה ורבי יהושע היה ממלכי ישראל.

פעם אחת היתה אסיפת הרבנים בעניני היהדות בעיר לאנצוט, ורבינו רבי אליעזר צבי לא היה בכוחו לנסוע לאסיפה, ושלח את שני בניו רבי יעקב משה ורבי פנחס נתן זצ"ל במקומו לאסיפה, ואז היו צריכין להתפלל לפני התיבה ולומר קדיש עבור אמם הרבנית שנשלקה באותה השנה, והתפללו בעצמם במנין מיוחד, ובאמצע התפילה עבר שם רבי יהושע ועמד מן הצד והסתכל עד סוף התפילה לראות את עבודת התפילה של בני מרן רבינו רבי אליעזר צבי.

הסתלקותו

בשנת תרנ"ד נחלש מאוד והיה לו חולי מעיים והוצרך לנסוע לעיר הבירה ווינה ולעבור ניתוח על החולי מעיים, אך אע"פ שהניתוח בעצמו עלה בשלום מ"מ הפצע לא הגליד וחלה התדרדרות במצבו, אז ביקש שיוליכו חזרה לביתו, ובאמצע הנסיעה על הרכבת ביום כ"ג שבט תרנ"ד אחרי שיצאו מעיר הבירה ווינה נסתלק על אם הדרך, ובכל מקום אשר נעצרה הרכבת נאספו מאות אנשים לחזות בו, אך כאשר שמעו הבשורה הנוראה שמו פניהם לעיר בעלזא ללוות אותו למנוחת עולמים ונטמן ליד אביו הקדוש.

מעשה נורא מסופר בעת שנכנס לניתוח והרופא היה יהודי, שאל לו רבי יהושע: אם הוא מאמין בביאת המשיח, ענה לו: שבאופן כללי הוא מאמין, אבל זה שעני ורוכב על חמור ויכול להטיל אימה ופחד על כל העולם זה קשה לו להאמין! הרים רבי יהושע את גבות עיניו והסתכל על הרופא במבט חודר כליות ולב, עד שהתחיל לרעוד בכל גופו ואפילו הסמין נפל מידו, שאל אותו רבי יהושע: אם כעת הוא כבר מאמין, ענה לו: ודאי אם זקן וחולה יכול במבט אחד להטיל חיתתו כל שכן משיח ה' יוכל להטיל אימה ופחד.

השאר אחריו בניו: רבי שמואל מסקאהל זצ"ל, רבי ישכר דוב מ"מ מבעלזא זצ"ל, רבי אריה לייבוש ממאגרוב זצ"ל, רבי שמעון יצחק מאיר מרעדים זצ"ל, רבי נפתלי מנאווריא זצ"ל, והחניו לוקחי בנותיו: רבי משה מרדכי טווערסקי ממקארוב זצ"ל, רבי יחיאל העשיל מקרילוביץ זצ"ל, רבי שמוחה ישכר דוב הברשטאם מצעשינוב זצ"ל, רבי זאב טווערסקי מזלאטיפולי זצ"ל.

מקורות: כתי שם, ראשי גולת אריאל, שלשלת קאמרנא.

דבריו: שהרי מצינו אצל האבות הקדושים שכל אחד מהם עבד את השי"ת במידה אחרת, אברהם אבינו במידת החסד, יצחק אבינו במידת הגבורה, ויעקב אבינו במידת התפארת, משא"כ ישמעאל נהג כמידת אביו מידת החסד אבל מצד הקליפות, וכן עשו נהג כמידת אביו גבורה אבל מצד הקליפות, וכל זה היה שכל עבודתם היתה לחקות מעשה אבותם כקוף בעלמא, משא"כ דרך האבות הקדושים דרך צדיקי אמת שכל אחד עובד עבודתו כפי הבחינה אשר חננו השי"ת.

בימיו התחילה תנועת ההשכלה מתחדשים ומתחכמים שבאו לחבול בכרם בית ישראל, והוא עמד כצור חלמיש נגדם ויסד את חברת 'מחזיקי הדת' שבראשה עמד הגאון רבי שמעון סופר מקראקא זצ"ל, וליכדו את קהילות ישראל שהיו תחת ממשלת אוסטריה לעמוד כחומה בצורה נגדם והוציא לאור עיתון בשם 'מחזיקי הדת' - קול מחזיקי הדת' (לסירוגין שבוע בשם זה ושבוע בשם השני שלא היה לה תוקף חוקי), גם רבותינו הקדושים מקאמרנא זי"ע א אשר הלכו כלפיד האש אשר לפני המחנה חיזקו ואימצו אותו בהחזקת הדת על תילה, ונשאר בידנו מכתב אחד לטובת חברת 'מחזיקי הדת' מרבינו הרה"ק רבי פינחס נתן מקאמרנא רידיק זצ"ל וז"ל: 'הנה ידוע ומפורסם גודל יקרת ערך החבורה הנכבדה מחזיקי הדת, הנוסדה זה שנים כבירים לחזק יסודי היהדות, ולאשר הגיעה השמועה בקול קורא אשר כעת נחוץ הוא לחזק את החבורה מחזיקי הדת, על כן אנכי מבקש מאת אחינו בני ישראל הקדושים לחזק כעת את החבורה הנכבדה מחזיקי הדת, ובעזהשי"ת יתרומם בקרוב קרן ישראל'.

עם רבותיו

בעת השערורייה הגדולה אשר היה בגלילות גאליציע בענין העופות החדשים שהביאו לשם תרנגולים גדולים ומשונים בשם תרנגולי קפריסין, ורבינו קודש הקדשים איש האלוקים הגה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע א בעל ה'היכל הברכה', אשר בכוחו הגדול בפלפולי דאורייתא הראה שהם אסורים והאוכלן כאוכל נבילות וטריפות, עמד גם כן רבי יהושע מבעלזא לצידו, ואסר לשוחטי עירו ולסרים לשמעו, שהצדק הוא כדת רבינו, והעופות האלו אסורין לשוחטין ולאוכלין ושאיין עליהם שום מסורה להיתר.

כמו"כ היה מיודד עם רבינו שר בית הזוהר הגה"ק רבי אליעזר צבי מקאמרנא זי"ע א בעל ה'דמשק אליעזר', ונפגשו הרבה בעיירות המרפא וכדו' ודברו הרבה שיחות ידידות בתורה ובחסידות, פעם אחת ג"כ נפגשו בעת שעושר אחד מעיר הבירה לבוב עשה חנוכת הבית וקביעת מזוזה לבית חדש שבנה בשבילו, והוזמנו שם כל גדולי גאליציע, ומפורסם המעשה שרבינו רבי אליעזר צבי הראה על אבן אחת בקיר, ואמר: שאחד מהגוים שבנה הבית הטמין שם שתי

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ע

יְאִמְנֵנוּ בְהוֹי"ה וּבְמִשְׁהָ עֲבָדוֹ (שמות יד לא)

אמונה פשוטה בצדיק עם הכנעה

'יאמינו' מלא יו"ד, כי היה אמונה שלימה האמינו ברועה ישראל משה רבינו, והבן.

'היכל הברכה' שמות פו.

'ולשמע בקלו' (דברים כו ז). 'בקלו' חסר וא"ו, כבר נתבאר הרבה ענין 'שמע' חסר, לשמע באמונת חכמים ובהכנעה גדולה, בלי שום הכרעות לכאן אלא באמונה פשוטה.

'היכל הברכה' דברים קסד.

'ושמת עליהם שרי אלפים' (שמות יח כא). להיות כפופים תחתיהם, כאילו אין בהם שום חכמה ('עלהם' חסר יו"ד חכמה), כי אי אפשר לקבל שום שפע מרבו, אם לא שהוא בטל ומבוטל לפני רבו, ונחשב בעיני עצמו כלא.

'היכל הברכה' במדבר דף רטו.

'דרש דרש משה והנה שרף ויקצף על אלעזר ועל איתמר בני אהרן הנותרם לאמר' (ויקרא י טז). 'הנותרם' חסר יו"ד... שעשו עצמן שריים ונותר, בלתי חכמה ודעת נגד משה רבם, ונתבטל מהם כל חכמתם מפני כבוד רבם.

'היכל הברכה' ויקרא דף עה.

כשנוסעין לצדיק צריך זהירות יתירה שיהיה בבחינת 'אין' לגמרי, דאם לא כן אור קטן כשרואה אור גדול, קופץ שם ונכבה. אבל כשהצדיק הוא בבחינת 'אין', ומכל שכן המקבלים, נתחדש חיות חדש ומוחין חדשים ומדריגות גדולות, כנסיעות לצדיק אמת, והוא טובה גדולה שעליה העולם עומד. וכל צדיק שאינו בבחינת 'אין' מוזיק הרבה לנוסעים אצלו אף בפרנסה וכן ברוחניות, 'המשכילים יזהירו כוהר הרקיע' (דניאל יג ג) וימשיכו כל טוב לבית ישראל.

'נצור חסד' אבות, ב - אחדות ז

ע"י אמונתו בצדיק יכול הצדיק לבטל הצרות והיסורין לטובה

ידוע ממון [הבעל שם טוב] (כתנות פסים פינחס מז:), שעיקר התפלה בעד אחרים, כי מאתו יתברך לא תצא הרעות (איכה ג לח) אלא צרופים. וביאר בשם רבו אחיהו השלני, כי כל זמן שהטיפה עדיין ברחם ויכל לשנות מדבר לנוקבא, וכן להיפוך מ'חרם' 'רחם', מ'צרה' 'צרה', מ'צד' 'רץ', מ'רעש' 'עשר', מ'מת' 'תם', מ'מות' 'ואמת'. אך כל זה יכול לפעול כשיש אמונה גדולה, שזה שיש לו איזה מבוקש מאמין ומקושר בצדיק, אז יכול הצדיק לבטל ממנו כל הצרות והיסורין לטובה ולשפע, משא"כ וכו'.

'נתיב מצותי' אמונה ג, טו

ע"י שמתבטל להצדיק נעשה מקור חיים

יהיה לבן מתקשר עם החכמים, שעיקר קבלת התלמיד מן הרב הוא כי תורת חכם נעשה אצל התלמיד מקור חיים ונובע תמיד מים חיים, וזה יהיה לך כשתבטל עצמך מכל עד שתהיה אל החכמים כמו בית ועד, שהבית בעצמו אינו אלא

בית, אלא שקנה מקומו קדושה ששם נועדו החכמים. והבית שהוא בית ועד לחכמים יהיה ביתך שם תדיר בקביעות, ומהו הבית שהוא ועד לחכמים הוא השכינה הקדושה והוא יהיה ביתך, ואתה צדיק יסוד עולם משפיע בו כל מיני שפע על מנת שלא לקבל פרס. והפשוט הוא, שהבית ועד יהיה ביתו וישב בהתמדה לשמוע תורה, ויתאבק ויתקשר בעפר רגליהם שיהיה נכנע ובטל, כי אי אפשר לקבל שום דבר אם לא על ידי הכנעה וביטול.

'נצור חסד' אבות א, ד

'הוי שפל רוח' (אבות ד, י) שתשפיל רוחך אף על פי שאתה עוסק בתורה יומם ולילה, 'בפני כל אדם' שהוא צדיק וגדול הדור 'כי זה כל אדם' (קהלת יב ג), ואז תלך לבטח דרכך במדות טובות באהבת ישראל בעליה עליונה, אם תדבק נפשך באמת לצדיק וגדול הדור.

'נצור חסד' אבות ד, י

ע"י הכנעה לצדיק אפשר לו לקבל תורה ממנו

אמר חותני (הרה"ק ר' אברהם מרדכי מפניטשוב ז"ע) שאי אפשר [לקבל] שום השגה למי שאין מקבל הכנעה לפני מי שאומר לו התורה.

'זהר חי' ח"ב דף תכ:

זהירות מקריאת שמו

סימן מי שהוא מזרע ישראל, לא יקרא לרבו בשמו, אלא [ה] ערב רב מבזין את מי שיש בו ניצוץ משה, לקראו בשמו ולדבר סרה.

'זהר חי' ח"ב דף תכה.

ע"י הכנעתו לצדיק הדור ישיג הארות ומדריגות

וכל זה יעברו עליך נסיונות הרבה ומרירות, כמעט 'ויבואו מרתה' (שמות טו כג), עד שתזכך נפשך, ותזכה לטעום מזיו השכינה. וכל זה יושג לך בנקל, אם תדבק נפשך לצדיק הדור אמת [שהוא] מרכבת השכינה, ובלבד [שיהיה] בהכנעה רבה ובאהבה עצומה ובביטול כאין, בלי שום נטות לשום גשמי, אלא להשיג תיקון נפשך, ומאד מאד תכניע עצמך לצדיק הדור, ותתקדש עצמך בקדושה ועונה, אולי תוכל להשיג ממדריגות הצדיקים ומיחודים שלהם ומהשראת השכינה שעליהם.

אבל כל זה [הוא] לצדיק שנפשך דבוקה בו באהבה עזה, והוא אליך באהבה, ואתה תלמידו שואב מזיו הדרו ומאור תורתו ושכינה עליו שורה, אבל להכניע עצמו לפני הכל, טוב בלב ובמחשבה להיות אפר ועפר לפני הפחות שבשיראל. אבל להכניע עצמו לרב שאינו רב שלך, לפעמים [הוא] סכנה עצומה לגוף ולנפש.

ובאחד בשני דרכים יהיו הכנעתך, אם ידעת שזה הצדיק כולו טוב ואין בו רע כלל, ומידתו טוב ושלמות הרוח ואהוב ישראל, כמו שביארנו 'ותן שכר טוב', וכי יש שכר שאינו טוב, אלא כל אחד לפי מידתו כך משפיעין לו. ויש צדיק 'טוב לשמים ולבריות' וחסיד גמור שאין בו רע כלל, לזה אנו מבקשין 'ושים חלקנו עמהם', כי הם ירחמו עלי ויחזירו לי מהאור הטוב, כידוע מפירוש מרן האר"י, (פע"ח שער העמידה פי"ט) שאנחנו מבקשין שישים חלקנו שאבדנו בעוונות עם צדיקים הטובים רכי לב, אזי כשנעשה תשובה יחזירו לנו חלקנו, כמו שעשה משה רבינו, הנאמר עליו 'כי טוב' (שמות ב ב).

ומבואר בירושלמי (ירושלמי ד, א). 'לב בשר' (יחזקאל לו כו) בוסר בחלקו של חבירו, ואזי 'ולעולם' עליון 'לא נבוש' א"פ שחטאנו, 'כי כך בטחנו', כמאמר דוד (תהלים נה כד) 'ואני עשיתי כל זאת' 'אבטח בך', לצדיק כזה יכולין כל העולם להכניע עצמן, ויקבלו טובה וברכה. וכן יש אופן,

צדיק שהוא אהוב אותך אהבה גמורה באמת. ואין בעולם דבר יקר כמו הכנעה, ובלבד [שיהיה] בהשכלה ובאמת, וטוב לך.

'מעשה אורי' עוקצין ג, יב

הכנעה לצדיק עולה מעלה מעלה

כן דרך הרשעים שבזמנינו לדבר סרה על הצדיקים, ואם היה מקבל על עצמו לסבול את הצדיקים היה עולה מעלה מעלה, וכעת יורד מטה מטה. 'היכל הברכה' במדבר דף רי.

הסתופפות אצל כמה צדיקים

לפעמים הצדיק משתוקק אל העולם בשביל הארות ש"ע נהרין, שנמשך עליו על ידי העולם, והוא (תהלים כו ח) 'לך' בניגון 'אמר לבי' לבני העולם 'בקשו פני', והכוונה אמת כדי 'את פניך ה' אבקש', ולכן אינו מקפיד על אנשים שלו אם נוסעים ג"כ לצדיק אחר צדיק אמת ומקבלין משם הארה. וכך היה מדתו של **רבינו אלימלך [מליזענסק]** ותלמידיו אמיתים, שהיו דבקים בו באמת. ומי שמקפיד ונוטר שנאה, שקרן הוא ורמאי, [והוא] משקר של קליפות נוגה, וס"ם רוכב עליו בודאי, והשתררות שלו [הוא] מצד ס"ם הרשע שעשה אותו לרבי, כמבואר בספר של ר' משה בן ר' דן בספר ד"מ משם מרן שיש וכו'.

'זהר חי' ח"א דף רז.

ארבע מדות ביושבים לפני חכמים, ספוג שהוא סופג את הכל (אבות ה טו). כל מה ששומע איזה דרך, ואיזה הנהגה, הכל ישר לפניו. אין לו רב אחד שידבק נפשו בדביקות והתקשרות, אשר זה מועיל לאדם בכל ענינים שלו, ואין לך דבר גדול ממנו שיתקשר עם רבו דביקות נפש בנפש, ובהנהגות שלו, ובלמידתו ותורה שלו, וזה השיטה סופג את הכל. 'נצור חסד' אבות ה, טו

התקשרות לצדיק אחר שנפטר רבו הראשון

אחדות ישראל העיקר [הוא] על ידי התדבקות נפשו בצדיק אמת באהבה עזה, ונותן בו רוחו כמו איש באשתו, והאי רוחא מכשכש בו ובוער בו ומתלהט בו לעבודת השם, ורוח הראשון מושכו לדרכו ולשורשו, והוא העיקר. ואמר לי **מורי דודי**, שרוח הראשון [ש]קייבל הוא מהרב מו"ה **צבי מנגיד צמח לצבי**, והיה בווער בו כאש. אבל מחמת שלא היה עדיין בהתדבקות אהבה, וגם לא נשלם על ידו, נסתלק ממנו, וניתן בו רוח מרבינו **אור שבעת הימים מלובלין**.

ואני הצעיר, רוחי הראשון ואחרון נפשי ולבי, הוא **רבינו דודי צבי מודיטשוב** ממש התקשרות נפש בנפש עד היום, ולא הוצרכתי לשלימות נפשי לרב אחר אחר פטירתו, אף על פי כן שימשתי שמונה עשר צדיקים (עייני אמרי קודש - מגילת יחסין) וקיבלתי מהם תורה ויראה ודרכי השם.

ומי שאינו שלם עדיין, בהכרח לעזוב דרכו, ולקשר עצמו בצדיק אחר. ויש צער לראשון בעולם עליון על ידי זה, ולכן ייזהר הרבה, אם לא שצריך מאוד לשלימות נפשו. אבל אף על פי כן אין בכלל זה שלא ליסע לצדיק אחר לקבל פניו, או לאיזה צורך בחכמה נפלאה ובהשכלה יתירה כי בנפשו הוא. ויזהר מאוד מרוח הראשון, כי כשמקבל ממי שאינו שלם כל כך, יכול להתהפך למנות רחמנא לילצן, ומושג לדרכים משונים ומקולקלים.

וכן ייזהר כשנוסע על איזה צדיק לאיזה צורך, שלא ירהר אחריו שרבו הראשון היה שלם וזה אינו שלם, או שאר ענינים כיוצא, דנושך בזה לצדיק כחש ועקרב, והצדיק מורידו לשאול תחתית. אלא יישב בהכנעה ובאהבה, ונפשו קשורה בשורש הראשון.

'נצור חסד' ו, ב - אחדות ה